

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет філологічний

Кафедра германської та слов'янської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

[Signature] С. О. Омельченко

«27» червня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ”

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 035 Філологія

предметної спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)), перша англійська))

за освітньо-професійною програмою Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)), перша англійська))

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Казаков Ігор Миколайович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Разживін Віктор Миколайович – доцент кафедри української мови і літератури ДДПУ, кандидат філологічних наук, доцент;

Ледняк Юлія Владленівна – доцент кафедри германської та слов'янської філології ДДПУ, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської та слов'янської філології
Протокол № 12 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри д. філ. н., проф. В.А. Глущенко

Погоджено групою забезпечення спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))

Керівник групи забезпечення к. філол. н., доц. Роман В. В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Загальна кількість годин –90	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи здобувача – 2	Лекції	
	8 год.	4 год.
	Практичні	
	8 год.	4 год.
	Самостійна робота	
	74 год.	82 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія літератури» є узагальнення й закріплення набутих студентами на попередніх курсах знань з літературознавчого комплексу дисциплін; оволодіння методологічно аргументованим корпусом аспектів теорії, розуміння суті літератури як одного з видів мистецтва, а також її специфіки та функцій; формування навичок компетентного погляду на літературний процес; знання методів і прийомів структурного, цілісного та рецептивного аналізу літературних творів різних родів і жанрів, написаних у різномірних суспільно-політичних умовах.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Теорія літератури»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК7 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК11 – Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>ЗК12 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК2 – Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.</p> <p>СК3 – Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.</p> <p>СК4 – Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</p> <p>СК5 – Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для</p>	<p>ПРН3 – Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПРН6 – Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</p> <p>ПРН8 – Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.</p> <p>ПРН9 – Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН10 – Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ПРН11 – Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного</p>	<p>Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); репродуктивний метод; проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький методи; індуктивний, дедуктивний методи; наочний метод (робота з таблицями, схемами тощо); творчий метод; практичні методи (усні і письмові тренувальні вправи); експериментальний метод.</p>	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів; усні та письмові відповіді на запитання здобувачів; усне опитування з певних конкретних тем курсу; підготовка здобувачами доповідей на практичні заняття; усне фронтальне опитування; письмове фронтальне опитування; тестування; оцінювання самостійної роботи; оцінювання контрольної роботи; презентації, та виступи на наукових конференціях;</p>

<p>досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.</p> <p>СК7 – Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p>	<p>матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПРН13 – Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.</p> <p>ПРН15 – Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>ПРН16 – Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПРН17 – Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.</p>		<p>семестровий контроль (екзамен).</p>
---	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усьог о	зокрема			усьог о	зокрема		
		л	пр	с.р		л	пр	с.р
<i>1-Й СЕМЕСТР</i>								
Тема 1. Теорія літератури як наука	14	2	-	12	14	1	-	13
Тема 2. Літературний текст і літературний твір	14	2	4	8	14	1	2	11
Тема 3. Генологія та морфологія літератури	44	2		42	44	1	-	43
Тема 4. Літературний стиль. Літературний напрям.	18	2	4	12	18	1	2	15
Разом:	90	8	8	74	90	4	4	82

4. Програма навчальної дисципліни

1-й семестр

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теорія літератури як наука	2	1
2	Літературний текст і літературний твір	2	1
3	Генологія та морфологія літератури	2	1
4	Літературний стиль. Літературний напрям	2	1
<i>Разом</i>		8	4

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Прийоми та засоби створення художнього образу	4	2
2	Модерністські течії в літературному процесі	4	2

	XX ст.		
<i>Разом</i>		8	4

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Міфологічний аналіз	4	6
2	Літературна герменевтика	4	6
3	Феноменологія	4	6
4	Психоаналіз і теорія архетипів	4	6
5	Рецептивна естетика	4	5
6	Структуралізм і семіотика	4	5
7	Літературна компаративістика	4	5
8	Постколоніальна критика	4	5
9	Епічні жанри	14	14
10	Ліричні жанри	14	12
11	Драматичні жанри	14	12
	<i>Разом</i>	74	82

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ (*Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»* <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>):

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики та курскових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні, лабораторні) та самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: *присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.*

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного, лабораторного заняття, здійснюється за такими критеріями:

– під час опитувань – *за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;*

– під час тестування – *за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;*

– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – *за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння практичними навичками, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.*

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на питання роботи.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

– *за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);*

– *за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;*

– *за наявність змістовних висновків;*

– *за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.*

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

– *за неповну відповідь;*

– *за кожну неправильну відповідь;*

– *за невчасне виконання завдання;*

– *за недостовірність поданої інформації;*

– *за недостатнє розкриття теми;*

– за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Розподіл балів, що можуть здобути здобувачі за темами та за формами навчальних занять

Денна форма навчання

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	4	1	0	0	10	5
Т 2	4	1	10	5	10	5
Т 3	4	1	5	2	10	5
Т 4	4	1	20	10	19	14
Разом	16	4	35	17	49	39

Заочна форма навчання

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	1	1	0	0	20	10
Т 2	1	1	5	2	20	10
Т 3	2	1	0	0	20	12
Т 4	2	1	5	2	24	20
Разом	6	4	10	4	84	52

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки. Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу. На останньому занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час занять та за виконану самостійну роботу.

Екзамен як форма контролю передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача від 60 до 80 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача

вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є екзамен, шляхом виконання завдань самостійної роботи (з поданням їх у деканат), але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (екзамен).

Перелік екзаменаційних питань:

1. Структура літературознавства.
2. Літературознавство серед інших наук.
3. Визначення літератури у різні часи та епохи.

4. Як література відображає світ. Слово як універсальний символ. Особливості художнього мислення.
5. Образ. Прийоми і засоби творення художнього образу.
6. Поняття методології літературознавства
7. Феноменологія
8. Літературна герменевтика
9. Психоаналіз і теорія архетипів
- 10.Рецептивна естетика
- 11.Структуралізм і семіотика
- 12.Літературна компаративістика
- 13.Міфологічний аналіз
- 14.Учення про знак Ф. де Сосюра
- 15.Психолінгвістична теорія О. Потебні
- 16.Текст у світлі семіотики та структуралізму
- 17.Текст як об'єкт феноменології
- 18.Текст як об'єкт герменевтики
- 19.Загальні риси літературного тексту
- 20.Контекст, підтекст, гіпертекст
- 21.Фоніка, тропіка, стилістика тексту
- 22.Значення термінів «текст і твір»
- 23.Змістові, змістоформальні та формальні чинники твору
- 24.Походження літературних родів
- 25.Роди літератури
- 26.Жанр та його різновиди
- 27.Епічні жанри
- 28.Ліричні жанри
- 29.Драматичні жанри
- 30.Жанровий канон, структура, система
- 31.Літературний стиль та літературний напрям
- 32.Гуманістичний реалізм як літературний напрям
- 33.Бароко як літературний напрям
- 34.Класицизм як літературний напрям
- 35.Сентименталізм як літературний напрям
- 36.Романтизм як літературний напрям
- 37.Реалізм як літературний напрям
- 38.Натуралізм як літературний напрям
- 39.Нереалістичні літературні напрями
- 40.Циклічні та лінійні концепції стильової еволюції

7. Рекомендована література

Основна

1. Астрахан Н. І. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021.

296 с.

2. Безпечний І. Теорія літератури. Київ: Смолоскип, 2019. 388 с.
3. Білоус П. В. Теорія літератури. Київ: Академвидав, 2019. 328 с.
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ: Либідь, 2018. 488 с.
5. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики: навч. посібник. Київ: Знання, 2019. 511 с.

Допоміжна

1. Галич О. А. Історія літературознавства. Київ: Либідь, 2019. 392 с.
2. Зарва В. Теорія літератури: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Бердянськ : БДПУ, 2019. 167 с.
3. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури: навчальний посібник. Київ: Академія, 2019. 256 с.
4. Казаков І. М. Методичні рекомендації та завдання до курсу «Теорія літератури» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська))». Слов'янськ, 2020. 27 с.
5. Марко В.П. Аналіз художнього твору. Київ: Академвидав, 2020. 278 с.
6. Наєнко М. Історія українського літературознавства. Київ: Академія, 2019. 359 с.
7. Пахаренко В. Основи теорії літератури. Київ: Генеза, 2019. 296 с.
8. Пащенко М.В. Теорія літератури: навч.-метод. посіб. Одеса : Астропринт, 2019. 90 с.
9. Скорина Л. В. Аналіз художнього твору: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. 424 с
10. Уліцька Д. Література. Теорія. Методологія / пер. з польськ. С. Яковенка. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 543 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/>
2. <http://metodportal.com/taxonomy/term/211>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2304>